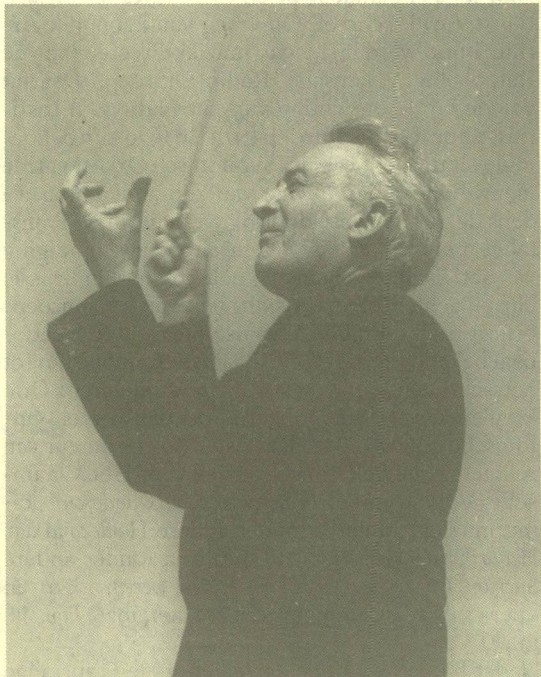

MEULEMANS, Arthur (Aarschot 19 mei 1884 – Brussel 29 juni 1966).

Studeerde aan het Mechelse Lemmensinstituut, waar hij van 1906 tot 1916 zelf leraar was. Tot Meulemans' vroegste composities behoren liederen op teksten van **Guido Gezelle**, **Willem Klcos** en **Karel L. Ledeganck**. Die keuze van goede tekstdichters zou zijn hele liedproductie kenmerken. Meulemans raakte betrokken bij de liedbeweging in Leuven waar hij goede contacten onderhield met **Jef van den Eynde**, **Ernest Claes** en **August van Cauwelaert** en waar hij meewerkte aan zangavonden van het **Davidsfonds**, het **Algemeen Katholiek Vlaamsch Hoogstudentenverbond** en van allerlei studentengildes. Niettegenstaande zijn vele activiteiten in de liedbeweging en het feit dat hij later ook

Dirigent Arthur Meulemans op de 22ste IJzerbedevaart (21 augustus 1949). Meulemans was in 1930 de eerste leider van het Symfonisch Orkest van het NIR. Hij dirigeerde op de **Vlaams Nationale Zangfeesten** en componeerde symfonieën, toneelmuziek en religieuze werken. (ADV N)

dirigeerde op het Vlaams Nationaal Zangfeest en de IJzerbedevaart componeerde hij relatief weinig strijdliederen. Uitzonderingen zijn onder meer Vlaanderen (tekst van Jan Hammenecker), Voor Vlaanderen (drie "Liederen voor strijd" op teksten van Hammenecker en Jozef Simons) en IJzerpsalm. Na zijn verhuis in 1911 naar Tongeren engageerde hij zich in het toen nog gebrekkige Limburgse muziekonderwijs, stichtte er koren en orkesten en gaf verscheidene concerten met zowel eigen werk als klassieke oratoria. Naar het model van het Lemmensinstituut stichtte hij in 1916 in Hasselt de Limburgsche Orgelschool (later de Limburgsche Orgel- en Zangschool).

Tijdens de Eerste Wereldoorlog leunde Meulemans aan bij het activisme in Limburg. Nadat hij in 1917 Alfons Moortgat was opgevolgd als inspecteur van het middelbaar muziekonderwijs, werd hij als gevolg daarvan na de oorlog uit al zijn ambten ontzet en kon hij gedurende 13 jaar geen officiële functie betrekken. In die jaren bleef hij veel componeren, zodat in 1920 met de steun van onder meer Paul Gilson de vereniging De Hulst werd gesticht met als doel het publiceren van Meulemans' liederen. Daarnaast werden zijn liederen en koren ook uitgegeven door het Davidsfonds, het Willemsfonds, De Ring en De Vlaamsche Muziekhandel.

Meulemans werd als componist en dirigent stevig gesteund door het Vlaams-katholieke kamp, waarvoor hij de openluchtspelen *Credo* (1936) en *Sanguis Christi* (1938) schreef. Op vraag van kanunnik Arthur Boon werd hij in 1929 muziekdirecteur van de Katholieke Vlaamsche Radio-Omroep. Daaruit volgde bij de oprichting van het Nationaal Instituut voor Radio-omroep (NIR) in 1930 zijn benoeming als dirigent van het Symfonisch Orkest van de nieuwe omroep. Omwille van zijn activiteiten tijdens de Eerste Wereldoorlog werd dit in de Franstalige pers fel aangevochten en de beschuldiging van activisme zou hem zijn hele carrière in Brussel blijven achtervolgen. Als dirigent van het omroep-orkest trachtte hij de Vlaamse muziek internationaal bekend te maken en Vlaamse componisten tot het schrijven van orkestwerk te stimuleren. Ook Meulemans zelf componeerde van dan af veel symfonische muziek. Daarnaast is hij ook de auteur van religieuze muziek, toneelmuziek voor *Het Vlaamsche Volkstooneel* (*Van twee coninxkinderen*), kamermuziek, cantates (onder andere *Huldezang aan Hendrik van Veldeke*, 1926), oratoria (onder andere *Sacrum Mysterium*, 1916; *De zeven weeën*, 1920) en opera's (*Vikings*, 1919; *Adriaen Brouwer*, 1926; *Egmont*, 1944).

Nadat hij na herhaalde aanvallen in de Franstalige pers in 1935 als dirigent van het radio-orkest werd ontslagen kon hij dankzij een hevige perscampagne in de Vlaamse katholieke pers aan het NIR verbonden blijven als directeur van de auditiedienst en later als diensthoofd voor de discotheek, bibliotheek

en vertalingen. Ook verkreeg hij de toelating om nog een beperkt aantal concerten per jaar te dirigeren. In 1940 werd hij dan op vraag van Wies Moens en na consultatie van kardinaal Ernest-Joseph van Roey algemeen leider van de muziekafdeling van Zender Brussel. Omdat hij dezelfde problemen vreesde als na de Eerste Wereldoorlog nam hij in 1942 ontslag. Als dirigent van het Sint-Goedelekoor leidde hij nog op 15 november 1944 in de Brusselse kathedraal zijn *Te Deum* in aanwezigheid van prins Karel, maar na een nieuwe aanval in onder andere *Pourquoi pas?* diende hij ook ontslag te nemen als dirigent van het kathedraalkoor. Meulemans bleef wel zeer actief als componist én als uitgever van negen jaargangen van *Singhet scone*, een verzameling (volks)liederen en koorwerken. In 1956 werd het Arthur Meulemansfonds gesticht met als doel het publiceren van zijn grotere werken en het propageren van zijn oeuvre. Het fonds maakte in 1960, samen met de **Kultuurraad voor Vlaanderen**, de creatie van de opera *Egmont* mogelijk.

WERKEN: Artikelen in *Hooger Leven*; *Dietsche Warande en Belfort*; *De Groene Linde*; *Ons Leven*; – *De betekenis van Peter Benoit voor de Vlaamsche muziek*, 1922; – *Moderne muziek*, 1930; – *Het wezen van de huidige muziek hier te lande*, 1942; – Edgar Tinel, 1954; – *Muzieknotities*, 1963; – *Anecdotes Paul Gilson*, 1966.

LITERATUUR: Fl. van der Mueren, 'Arthur Meulemans 75 jaar', in *Dietsche Warande en Belfort* (1959); – id., 'Bij de hulde aan Arthur Meulemans', in *Gedenkalbum creatie Egmont*, 1960, p. 10-22; – J. van Mechelen, 'Arthur Meulemans', in *Twintig eeuwen Vlaanderen*, XIV, 1976, p. 201; – id., *Arthur Meulemansjaar. 1884 Aarschot 1984, 1984*; – H. Willaert en J. Dewilde, "Het lied in ziel en mond". 150 jaar muziekleven en Vlaamse Beweging, 1987; – J. Robyns, 'Meulemans, Arthur', in *NBW*, XIII, 1990.

JAN DEWILDE